

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 сант.

Директор А. ЈОВАНОВИЋ

БРОЈ 10 сант.

Војници Пете године

О, војници дивни без одмора, поштеде и смене! Недостижни орли са Кајмакчалане, ко ће дело ваше прославити, ко бесмртну песму испевати? Ао Симо, не уму као нигда! где су грози хучне Србијанке, да затресу седмера небеса? Где муње Јакшићева беса, што децу живу у огањ баца? Где демон столетна цуслара, да онева чудо невидено: где људско месо куда челик, олово и беток! О дивни људи без одмора, поштеде и смене.

Замуила је вила српског надашућа. Изгубисмо полет дува и срца, речима не можемо чувства изразити, — те није се српски у мишицу претворио. Нема ко дело да опева наше, војници дивни без одмора, поштеде и смене! Јесте ли ви то, људи од жеса, крви и кости, или сте чуда природна? Ви сте ли они који бише и побихе на Куманову, Бабуну и Битољу? Они са Једрена, Скодра и Врегалнице? Они са Цера, Рудника и Космаја? Јесте ли ви костури с Албаније, и живе сенке са Брфа? Исти, увек исти: војници без одмора, поштеде и смене.

О војници дивни без одмора, поштеде и смене! О ратници неуморни и неодморни! Победници дивни са Кајмакчалане, изгубисте облик човечански. По врховима планинским, са храмором од снега под ногама, са венцем од облака на глави, са ликом мрким Мештровићевих јунака, ви постадосте живе каријатиде Видовданског храма. Ви сте Милош, Марко и Злопоглеђа! На илећина носите Огаџину, а у души нараштаје прошле, садашње и будуће. Споменици живи чојства и јунаштва, витези без маке и страха, весталке чисти и поштеди.

Војници дивни без одмори, поштеде и смене! Недостижни орли са Кајмакчалане! Војници жили без одмора, роптања и смене.

Солун, 14. окт. 1916.

Григ. Хаџи-Ташковић

ФРАНЦУСКА ПОБЕДА

— Значај офанзиве на Вердену —

11. ов. мца после огорчене битке на Вердену претрпели су Немци озбиљан пораз. Херојске трупе генерала Нивела, које су преко шест месеца са јединственом храброшћу браниле Верден, уписале су још један славан подвиг у свој албум. Ове су сјајном победом крунисале дело Верденске одбране, које је стекло дивљаштво целог света. Предузевши снажну офанзиву, после ужасне артиљеријске припреме, Французи су успели да у току борбе, која је трајала само 7 часова поврате готово све положаје, које су морали уступити надмоћном непријатељу за време његове шестомесечне офанзиве. Немачки, многохваљени „успех“ на Вердену овим је уништен, а „сјајна победа“ непријатељева, којом се толико дичио Бетман Холвег у рајхстагу претворила се у мизеран пораз.

Још нам је живо у сећању 11. фебруар, када је изненада са огромном артиљеријом и врло знатним снагама немачки престољонаследник отпочео офанзи-

ву против Вердена. Цео свет је са највећом запеташћу и збољом очекивао развој операција. Немачка је тада била на врхунцу својих моћи, а Француска тек у току развика својих снага. Пред надмоћнијим непријатељем француске трупе морале су се повлачити стопу по стопу, али је сваку ову стопу непријатељ и сувише крзаво платио. Сваки његов морални успех био је у ствари осетан војни пораз. И у колико је расла отпорна снага француске верденске армије, у толико је слабила жестива немачке офанзиве. На Верденском фронту примењен је први пут принцип постепеног исцрпљења непријатељевог, који је донео одличне резултате и од тада је усвојен и на осталим фронтима. За 6 месеца по страшну цену од преко пола милиона жртава кронпринцове трупе су прешле пола пута, који води у тада већ порушена и безначајна Верден и ту су се зауставиле, исцрпене и немоћне да наставе своје напоре до постигнућа крај-

њег а циља. Немачка офанзива завршена је бедним фијаском, и док је немачки народ роптао због узалудних жртава на Вердену, канцелар је са повом једвога Демостена објавио, да је немачка мисија на Вердену „успела“ и да је узвешће саме тврђаве сада постало „бесциљно“.

Операције на Вердену беху се свеле на артиљеријске дуеле и ретке пешадијске сукобе омањих размера. То је дало повода Немцима да знатан део својих снага повуку са Вердена и да појачају угрожен фронт на Соми, где отпоче силна англо-француска офанзива. Слабљење Верденског фронта вршено је од стране Немаца и даље, кад год је требало појачати ма који угрожен фронт. То нарочито уз шире размере по паду генерала Фалкенхајна, када главно тежиште рата би са западног пренето на источни фронт. Слабљење немачких снага на Вердену био је доказ оскудице у резервама.

Да би се могла предузети успешна офанзива против Румуније, морао се поново ослабити Верденски фронт. То је у осталом било једино бојиште, где су се Немци осећали сигурни и са кога су могли повући потребна појачања, како су веровали, без опасности по целину акције. Фалкенхајн и Макензен могли су предузети своје офанзиве само са појачањима добивеним са Верденског фронта. Немци нису никако рачунали на могућност реакције на Вердену држећи да су Французи уложили све своје снаге у Пикардији. За њих је офанзива генерала Нивела једно велико изненађење. То најбоље доказује факат, што се кронпринц, командант немачких трупа на томе фронту у време овог најновијег пораза бавио у Берлину на царској свечаности.

Савезничка и неутрална штампа приписује врло велики значај немачком поразу на Вердену. Независно од страшних моралних дејства, који ће он имати на немачки народ, сматра се, да је циљ ове француске офанзиве у главном постигнут. Да би се могла наставити офанзива против Румуније, било је неопходно послати нова појачања. Немачки генералштаб беше се вљамашао Верденског фронта, када је стигла вест о фран-

цуској офанзиви. Французи су хтели спречити одашиљање појачања против Румуније и успели су сјајно у своме задатку. Победоносна акција Верденских хероја наставља се. У место да ослаби Верденски фронт, Хибденбург ће бити принуђен да га појача. Уз то офанзива на фронту Сома напредује и даље успешно. Французи су показали Немцима, да могу истовремено на два фронта водити успешну офанзиву.

Верује се са много разлога, да ће Верденска офанзива знатно утицати на побољшање румунске војне ситуације. Она је, како изгледа, прва помоћ, коју Споразум указује Румунији на другим фронтима. Она доказује велику солидарност и јединство Савезничке акције. Немци ће ускоро видети, да им је рачун односно Румуније био погрешан и да ће се њихова фамозна офанзива у Ердељу и До-

бруци, као и све раније, завршити фијаском.

Политичке вести

Атина. — Швајцарским лиговима јављају из Беча, да је Франц Јосиф наименовао Курбера за председника министарства.

Женева. — Канцелар Бетман Холвег отишао је у немачки генералштаб, где је дуго конференсао са кнезером.

Вашингтон. — Г. Виззон у току свога последњег говора изјавио је да савез између нације буде што чвршћи како би се успоставио сталан мир између држава после рата. Данашњи рат, додао је он, биће последњи.

Он је закључио свој говор, да су дужности држава неутралних држава, у европском рату, врло тешке.

Берн. — Рајхстаг је наставио рад. Очекује се изјава канцеларова односно борбе на Вердену.

Лазаревић

СА СРПСКОГ ФРОНТА

— Из мојих бележака —

Крстов дан је. На положајима тишина. Ваљда због празника, непријатељи се прећутно споразумели да се не убијају... Ово зашпље хоћу и ја да искористим. Из мојих бележака извадићу овде онде по коју скицу, не по хронолошком реду, како сам бележио но на дохват. Чичаоци ће впак, из тих скица моћи да себи представе слику данашњег ратовања. Јер ово што се сад збива, није оно, што је нама познато из прошлих ратова. Ја сам био у турском, бугарском и аустријском рату. Све је било другаче. Ми сад тек разумемо ове француске извештаје: на том и том сектору напредовали стотину метара или јарди, како Енглез каже... Бугари су за време од годину дана утврдили, под надзором немачких официра, све положаје. Утврдили су их по најновијем ратном искуству. У борбу је унесено: топова, митраљева, рововских хаубица, Асенов топ за бацање бомби, ручне бомбе и аероплани... Нека се дакле нико не чуди, што се операције лагано изводе. Уредити сав овај конгломерат од оруђа, пласирати све на своје место није лака ствар. А сем тога, онај огроман људски, технички и саобраћајни апарат у позадини од војишта па до Солуна и даље, довести у ред да правилно функционише — за све то треба много труда и времена.

Треба да напоменем и ово, да сава није као у нашим минути ратовима, у погледу снабдевања муницијом и профијантом. Све те данас, благодарећи Французима и Енглезима, иде тачно и на време. Јер наши Велики Савезници полазе с гледишта, да се не може ратовати и побеђивати без читавих брда, нарочито артиљеријске муниције и без меса, зарива, шећера, кафе, чаја, дувана и вина... Све то наш војник добија у рову.

Затим је код наших Савезника данас скупљи живот једног човека но 100, 200 и 300 граната. Данас се ратује топовима.

Казао сам, да ћу, из мојих бележака, извадити неколико слицица — одломака. Нека нико од мене не тражи описивање митолошких подвига из наших јуначких песама. Савршенство данашњег оружја и начин ратовања, траже данас од нашег ратника, како оних у рову, тако и оних у позадини: да сваки врши своју дужност. Јунак је онај који на своме месту и послу истраје. Ко има јаку вољу и нерве да пође напред 10, 20, 50... метара, или да у рову издржи непријатељски притисак — како над затреба, извршујући наредбе — тај је јунак, тај врши своју дужност...

Ја полазим с гледишта, да ваља писати истину. Мени се не допада овај из „Гласника“

коме се, рече, Петар хва
тако убиј шестог, а Никола
убиј десети... Така
и тама сличне бравуре, пре све
га, високо иставите, а гатам, ова
ке неистине не служе нисоме
као подстрек за слична дела...
Из ових свица, ја ћу изоста
вити имена подожаја, људи, да
туме... То ћу урадити евуда,
где су операције у току. Где
су операције овршене, помену
ћу само у толико, у колико је
потребно ради разумевања. То
чини из војничких разлога.
— наставиће се —

Грчка штампа

«Елефтерос Типос.» Док атин
ски германофили кукају под вр
бама вавилонским због судбине
Румуније, као што су пре кука
ли због пропасти Француске, Ен
глеске и Италије, дотле нам из
Берлина долази вест, која рече
тије од свега представља војну
ситуацију Немачке. Цар је од
генерала Јосифа фон Херин
гена оузео команду над вој
скама на Сони, а у немилости га
васлао у војску балтичку. Херин
ген је био последњи од великих
немачких војсковођа који се још
држао на своје положају. Када
је осам теитонских армија поте
кло ка срцу Француске као бес
ан океан бајонета, тада су ове
армије биле под командом осмо
рице војсковођа, од којих су тро
јица били «кронпринци» а оста
ла петорица «генерални инспек
тори», који су за време мира би
ли команданти над три корпуса.
Врховни командант, под непо
средном влашћу царевом, био је
граф Молтке, коме су помагали
генерал фон Штајн и ге
нерал Фалкенхајн, који је
био и министар војни.
Петорица инспектора који су
с наследницама престола коман
довали армијама које су носиле
бројеве 1-8, били су генерали фон
Клук, фон Биллов, фон Хау
зен, фон Херинген и фон
Дајлинг. Наследници пре
стола командовали су четвртм,
петом и шестом армијом. Међу
овим именима налазиле су се све
војне славе Немачке, сва она и
мена која су у немачкој души
одјекивала као трубни знаци по
беде, сви они војсковођи за ко
јима би немачки војник пошао и
на крај света уверен да ће му
пут бити засејан лаворјкама.
И где су данас? Сви, сем крон
принчева, сви су смењени. Сутра

дан после битке на Марни, сме
њен је Клук, понос немачке пе
шадије, повереник царев. Смењен
је Хаузен, коме су пријатељи у
напред давали титулу «организа
тора победе.» Смењен је Молтке,
синаоц ђуљивог триумфатора
од 1870. Смењен је фон Биллов,
разрушитељ Намира и Шарлероа,
околи властелин, блиски рођак
канцеларов и врло омиљен код
кајзера.
И смењени су још и сурови и
неуемољиви фон Дајлинг, и са
ветници кронпринчева које није
било могуће дирати, а то су
њихови стварни војсковођи фон
Хајелер, аскетски и груб вој

ник, који је дуго био најчувени
ји немачки генерал, па фон Ај
нем, о коме се говорило да по
знаје механизам немачке војске
као јко други. Смењени су шеф
генералштаба фон Фалкенхајн и
подшеф фон Штајн, а данас се
смењује и последњи од великих
војсковођа фон Херинген...
Који су сад они који ће кај
зерове армије водити победи, и
није ли тужно предсказање мно
го шире пропасти ово пропадање
поносите и сјајне и високе по
вредности војничке олигархије,
која је била нада и понос Не
мачке? Пол-Луј

напредовању западно од долине
био је нападнут и са свим побе
ђен. Избројали смо до сада 450
баварских војника, 16 митраље
за са посадом и 3 топа. Непри
јатељ је оставио на терену 1000
лешева. Код Оршаве ситуација
је непромењена.
На јужном фронту дуж Дунава
и у Добруци ситуација је не
промењена.
Немачки коминике
Берлин, 16. окт.
Рђаво време је успорило ак
тивност операција на фронту Со
ме. С времена на време артиље
рија је дејствовала. Французи су
извршили неколико напада на ли
нију Во-Ранкур али су били од
бијени.
На фронту северо-источно од
Вердена Французи су напредова
ли код села Дуомона, које је у
пламену. Борбе се настављају.
На фронту у Трансилванији би
ло је неколико локалних борби.
Северно од Компелунга наше
су трупе напредовале. Немачке и
аустро-мађарске трупе заузеле су
на јурш кладац Вулкан.
На фронту у Добруци армија
Макенаена проужава да гони не
пријатеља. Црна вода је заузета.
Детаља још нема.
Руско-румунске су трупе изгу
биле железничку пругу која им
је необично била потребна.

енглески су авијатичари оборили
5 непријатељских аероплана.
**Енглески аероплани у Бу
курешту**
Лондон, 16. октобра.
Телеграфу из Букурешта:
4 енглеска аероплана стигла су
јуче овамо долазећи са острва
Имброса у Егејском Мору. Сме
ли авијатичари прешли су Бал
кан, летели над Једреном и Крк
Клисом, прешли Дунав над Тур
тукајом и спустили се у самом
Букурешту, извршивши тако лет
од 500 км. за 5 часова. Станов
ништво Букурешта приредило је
авијатичарима одушевљен дочек.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Са нашег фронта

Солун, 16. окт.
У току 15. октобра на целом
је фронту била велика активност.
Један је непријатељски напад од
бијен у зони Струме.

Прекјуче и поред рђавог вре
мена српске су трупе напредовале
на завијутку Црне Реке. У тој
области јуче је почела јака ар
тиљериска борба. Срби су запл
нили један митраљез.

Француски коминике

Париж, 19. окт.
На фронту Сома обична кано
нада.
Северно од Вердена јака ар
тиљериска борба у области Дуо
мона. Француске су трупе заузе
ле једну јако утврђену немачку
каријеру северо-источно од твр
ђаве Дуомона. Рђаво време спр
ечило је операције.

Руски коминике

Петроград, 16. окт.
Зап. фронт. — На целом фрон
ту артиљериска ватра и сукоби
извијница.
На обема обалама Бистрице и
у пределу Дорна Ватре неприја
тељ потпомогнут артиљеријом из
вео је серију снажних напада и
принудно наша истакнута одеље
ња да напусте два подожаја.
Непријатељски напади јужно
од овог предела остали су без
успеха.
Јерменски фронт. — Ништа
важнијег
Румунски фронт. — На ердел
ском фронту близу превоја Бра
на, у долини реке Тиргулију и
реке Јлума непријатељ наставља
снажне нападе.

На фронту Добруце није се
десило ништа важније.

Италијански коминике

Рим, 16. окт.
Наши пешачки одреди продрли
су у село Само, потисли непри
јатеља и разрушили његову де
фанзивну организацију.
На платоу Азијаго и у долини
Зугане јака активност неприја
тељске артиљерије. На фронту
Јулијанских Алпа јака артиље
риска борба. Југо-источно од
Новавиле наше су трупе напред
довале 300 метара.

Румунски коминике

Букурешт, 16. окт.
На северном и северо-западном
фронту код Тулгеса и Бвкача
биле су пешачке борбе уз садеј
ство артиљерије. Заробљено је
190 војника и 3 официра.
У долини Тротуса наше су
трупе нападе непријатеља и о
својиле Пискул или Пин. Не
пријатељ је побегао у неред. У
долини Узула ми смо напали и
потисли непријатеља. Заробили
смо 10 официра и 900 војника,
запленили 5 митраљеза, много пу
шача и велики ратни материјал.
Код Ојгуза одбили смо неприја
теља. У долини Бузеа ми смо на
пали непријатељске положаје;
борба још траје.
У долини Праова један нап
ротив напад није успео. У обла
сти Драгославеле ми смо изврши
ли против напад и потиснули де
сно непријатељско крило. Заро
били смо 300 војника, запленили
2 митраљеза и 2 рововска топа.
Источно од Олта одбијени су
сви непријатељски напади. У до
лини Јул-а непријатељ у своме

напредовању западно од долине
био је нападнут и са свим побе
ђен. Избројали смо до сада 450
баварских војника, 16 митраље
за са посадом и 3 топа. Непри
јатељ је оставио на терену 1000
лешева. Код Оршаве ситуација
је непромењена.
На јужном фронту дуж Дунава
и у Добруци ситуација је не
промењена.
Немачки коминике
Берлин, 16. окт.
Рђаво време је успорило ак
тивност операција на фронту Со
ме. С времена на време артиље
рија је дејствовала. Французи су
извршили неколико напада на ли
нију Во-Ранкур али су били од
бијени.
На фронту северо-источно од
Вердена Французи су напредова
ли код села Дуомона, које је у
пламену. Борбе се настављају.
На фронту у Трансилванији би
ло је неколико локалних борби.
Северно од Компелунга наше
су трупе напредовале. Немачке и
аустро-мађарске трупе заузеле су
на јурш кладац Вулкан.
На фронту у Добруци армија
Макенаена проужава да гони не
пријатеља. Црна вода је заузета.
Детаља још нема.
Руско-румунске су трупе изгу
биле железничку пругу која им
је необично била потребна.

Бугарски коминике

Софија, 16. окт.
На Маџедонском фронту јужно
од Преспанског језера на путу
Звезда Билиште наша се коњича
сусрела са непријатељским па
тролама. На фронту од Преспан
ског језера до Јејејског мора о
бична каноида и сукоби. На о
балама Јејејског мора један је
торпљер непријатељски бомбар
довао западну обалу Мораније.
На фронту у Добруци Савез
ници гоне непријатеља. У току
борбе 11. октобра наше су тру
пе освојиле Тасавинско језеро
(удаљено 13 миља северно од
Констанце) коту 177 код Доро
банци Тортуман и коту 107 (уда
љену 13 миља северо-западно од
Тортумана).
12. октобра прва пешачка ди
визија из Софије заузела је вар
ош Црна Вода. Непријатељ се
стално повлачи. Заплењен је ве
лики материјал у Констанци: 500
камијона и извесан број депоа
петролеума.
Пет аероплана оборено
Лондон, 16. октобра.
У току борбе између енглеских
и немачких аероплана на Соми

Бомбардовање Синаје

Букурешт, 16. октобра.
Један немачки аероплан летео
је јуче над Синајом, летљиви бо
равител краљевим и бацрио ввине
бомби. Убијена је једна жена.

Француске и италијанске трупе

Атина, 16. октобра.
Француске трупе напредујући
у пределу Корче саставиле су се
са италијанским трупама. Сабра
ћај према овоме, између Грчке
и Берлина потпуно је прекинут.

Блокада скандинавске обале

Лондон, 16. октобра.
Ратне немачке лађе организују
блокирање скандинавских обала.
Саобраћај између Финланије
и Енглеске је потпуно прекинут.
Норвешку поштанску лађу која
је отпутовала из Бергена за Нев
кастела, ухватила је једна ратна
немачка лађа.

Немачка хоће мир

— Рат се приближује крају —
Берн, 16. окт.
Швајцарски листови извеште
ни су о неком тобожњем плану
засебног мира између Русије и
централних држава. Немачка про
паганда чини све напоре да увери
неутралне о могућности тога ми
ра. У Швајцарској се то сматра
као очајан маневар Немачке и
доказ, да берлинска влада више
него икад потребује мир.
Дописник «Журнал де Деба»
у Цириху јавља, да немачки на
род хоће мир. То значи да са
везници делају одлучно и да ако
успеју на Балкану и помоћу Ру
мунију може се сматрати да је
европски рат близу краја.

ФЕЛТОН

У штабу цара Николе

Пре годану дана када је Ру
сија преживљавала најтеже дане
у овом рату услед навале непри
јатеља, не само многобројнијег
него и много и много пута боље
опремиленог и наоружаног, онда,
када је настала опасност да се
непријатељ дочепа и престоница
руских, када се почело очајавати
и готово гласно страховати за
исход овога великога рата, —
онда је Бели цар узео лично ко
манду над целом руском војском.
У дане, дакле, опште туге и оп
штег страховања Цар Баћушка
отворено и неустрашиво је из
јавио: «С тврдом вером у милост
Божију и непоколебљивим увере
њем у крајњу победу вршиће

нашу свету дужност одбране о
таџбине до краја и нећемо осра
мотати руску земљу.»
Овај корак земаљског погла
вара зарадовао је све Русе и не
пријатељ је убрзо био заустављен.
Целу зиму 1915.—1916. г ру
ска војска није имала операција.
За ово време извојена је под не
посредним надзором Царевим
организација позадице.
Царском покличу одазвала се
цела Русија и у дуге зимске ме
сеце у Русији је вршен један до
гле невиђен посао и тек онда,
када се по резултатима могло ра
чунати на сигуран успех, храбра
руска армија прешла је у насту
пање и од 22. маја једнако на

предује ослобођавајући од непри
јатеља земљу руску.
Свита Царева је врло мало
бројна, исто тако и оперативни
одељење његовога штаба. Све од
луке о операцијама израђује глав
нокомандујући са началником
штаба. Команданти фронтова до
бивају ове одлуке и према њима
издају потребне наредбе коман
дантима армија. Ови опет по датој
директиви израђују планове за
корпусне команданте, ови за ди
визије и пукове. Тако се главна
одлука главнокомандујућег саоп
штава редом преко телеграфа док
се не заврши усменом заповешћу
војницима.
Истим редом само обратно о
доздо горе Цар добија извештаје
о свему што се дешава, о својим
и непријатељским кретањима, ве
стима добивеним од заробљеника
и ухода. Овај огроман матери

јал, који се излаже у 50, по
некад и више депеша одмах се
предаје официрима из штаба,
који га прерарађују и бележе
на карти за сутрашњи рапорт
Његовом Величанству. Један део
овога материјала прерађен об
јављује се у коминикима, које
сваког дана издаје главни штаб.
«Двор» Цара Николе смештен
је у кући где је био губерна
тор. За себе лично он је задр
жао само две собе од којих је
један кабинет за рад а друга спа
ваћа, у којој су наменена два
кревета, које дела један мали
сто са најобичнијим умиваоником.
У овој соби спавају цар и пре
столонаследник руски.
* * *
Тачно у 10 и по часова у ју
тру сваког дана Император из
лази из свога «двора» у пратњи
команданта двора и ађутанта и

иде у главни штаб, који је уда
љен свега неколико корака. При
мивши рапорт од дежурног офи
цира, главнокомандујући прелази
на други сврат у једну собу, ко
ја се сматра као службени ка
бинет његов од како је примио
команду над војском. Ту подноси
свој извештај началник штаба.
Овде се састављају наредбе ко
мандантима фронтова, министру
војном и спољних послова. У ово
време издају се најважније на
редбе у погледу операција и по
литике руске царевине.
У 12 и по часова рад се пре
кида и настаје доручак, — прост
као што је и цео живот царев у
овом рату. На доручку су сем
цара и престолонаследника и њи
кове најближе свите, обично и
више старешине, који долазе с
фронта, којима главнокомандују
ћи поклања нарочиту пажњу, ра

Победа на Вердену

Узалудни напади Немаца

Париз, 16. октобра.

Ми држимо недируте наше новозаузете положаје у области Вердена. Немци осећају велику потребу да поврате по сваку цену изгубљени терен пре говора канцелара у Рајхстагу. Они су преко јуче извршили очајне напоре да би остварили циљ. Одбили смо четари напада на Дуомон. Непријатељ се повукао у неред. Војска која је нападала састављена је из три дивизије. Она је успела да заузме Дуомон и све објекте у околини за време од три часа. Генерал Жофр и Пе-

тен присуствовали су операцијама и честитали трупама на храбрости и самопожртвовању. Ова је победа учинила пријатан утисак на све војнике на целом фронту. Војни кругови цене да француска војска није никад тако расположена да продужи рат и да жртвује максимум напора.

„Берлинер Тагеблат“ пише: Изгледало је немогуће да је Француска могла располагати са тако великом количином муниције за офанзиву на другом фронту сем на фронту Сома. Али, види се, да та земља има неисцрпна средства. Изгледа да је офанзива [на Соми] прикривала спремање акције на другом фронту.

редно батаљон и наредио да пуца. Реакционарни се одред, пред јачом снагом уклонио. Батаљон долази данас или сутра у Солун.

Румуни у грчкој војсци.

Солунски „Опинион“ доноси: Сазнаје се из сигурног извора да је национални триумвират званично извештен да се румунска влада неће противити регрутовању Куцовлаха у грчку војску.

Румунска је влада саопштила провизорној влади да ће јој ускоро упутити једну листу имена њених поданика који живе у Македонији и који су способни за војнике. Ова је одлука донешена због тога што њени поданици нису имали могућности да дођу у Румунију.

Према извештајима једних и других може бити 35 до 40 хиљада војника.

Немачки ратни заробљеници

Интервјуисан од кореспондента Агенције „Радио“ изјавио је др. Карнеци: Ми имамо 200.000 заробљеника, који су сви потпуно деморалисани, и стари и млади. Њихова лица одају трагове страшних патњи. Одевени су бедно. Ништа није остало више од нејданшег немачког војника.

Помен.

Јављам својим рођацима, пријатељима и познаницима да ћу 18. октобра т. г. у 7 сати пре подне, давати шесто-месечни марафон у цркви Св. Саве, мојој супрузи Лепосави. Ожалошћени супруг Ђорђе Ил. Савић судија.

За рањенике.

Приложили су Владимир Комесарима за дочек рањеника у Водену.

Г. Милан М. Јаџић, рез. арт. поруч. 25 драхми место 40 дневног парастоса свом пок. брату Рајку М. Раџићу нар. митр. оделена која је погинуо 13. септембра о. г.

Г. Тихомир Марић пол. писар 10 драхми за здравље своје троје деце која су остала без мајке у Параћину.

Г. Светозар Бошковић кафеџија из Штипа 5 драхми.

Г. Периша Ковачевић поручник 25 драхми.

Г. Влада Поповић капетан 25 драхми.

Г. Петар Поповић поручи. 10 драхми.

Г. Васа Ђокић телеграфист 5 драхми.

Владимир Комесари и овим путем најављују у име рањеника своју захвалност дародавцима.

Из Канцеларије Владимир Комесара 16. октобра 1916. год. службено. — Солун.

Последње вести

Са нашег фронта

— Српски званичан извештај — Солун, 16. октобра.

15. октобра, борбе средње интензивности повољне по нас на целом фронту. Заузели смо неколико непријатељских ровова и један рововски топ. Имамо и заробљеника.

Победа на Вердену

Париз, 16. октобра.

Према исказима заробљеника, француска победа на Вердену нема се приписати бројној инфериорности немачке војске. У тренутку напада, Немци су имали 7 дивизија са 19 пукова, док су Французи напали са 3 дивизије. (Радио).

Немачко варварство

Петроград, 16. окт.

Г. Кирцов, председник комисије за испитивање немачког варварства објавио је извештај о зверствима немачких трупа на руској територији. Ивану Котеловски, који је био у 250 пеш. пуку и евакуисан у Немачку, заробљен у току извиђања са једним другим војником саопштио је следеће. Чим су заробљени, раторужани су и његов друг је немилостиво бачен на земљу. Немачки војник отворио му је трбух ножем и завукавши унутра руку, извукао му је утробу. Котеловски је успео да умкне и придружио се другој групи заробљеника. Они описује за тим невоље и муке у заробљеничком логору. (Радио).

Ситуација на румунском фронту

Лондон, 16. окт.

Последње вести са румунског фронта не јављају више за напредовања нападача. Румунски отпор, који расте све више триумфује на граници Молдавије, иако је на граници Валахије и

не солидан и тежи у правцу Кимподунга, пошто предео нема солидних подлогаја на утврђења.

На фронту Добруче повлачење руско-румунских трупа наставља се стално ка северу. Оне ће се ускоро зауставити на положајима повољним за успешан стпор.

Будућешт прати развој операција хладнокрвно и с поуздањем.

Француска победа на Вердену учинила је велики утисак на румунски народ. Румуни се надају, да ће она допринети обилазњу обавља румунска фронта. (Радио).

Министарска криза у Аустрији

Женева, 16. окт.

Донесени „Франкфуртер Цајтунг“ телеграфички из Беча: „Кербер је поставио извесне услове, да се прими за предводника владе, и то у погледу састава министарства и односа Мађарске према Аустрији и Немачкој. „Сумњиво је, вели дописник, да се ти услови могу примати, нарочито односно Мађарске“.

ПОШТА

За Србију

— Дамњан В. Рашић, рез. капетан, извештава свога оца Војина, земљорадника у Заграбу, окр. руднички, и жено Давицу, учитељицу у Пожаревцу, да је жив и здрав.

— Владан Вељковић железничар, иоли т. Драгутина Станковића, Карађорђева 44, Ниш. Да јави мојој жени и детету у Гречачу да сам здрав и молим да ми се јаве истем путем како би ми послао помоћ у новцу.

— Милан П. Васић свештеник из Липолета—Мачва. Команда небораца бр. 2, пошта бр. XX, извештава жену Драгу у Липолету, да је са сином Павлом жив и здрав. Павле је у школи. Жив. Шобљ, Душан, Љуба и Драгољуб Вујковић јави и здрави.

— Петар С. Петровић железничар, пошта бр. 502, извештава своју жену Евцу П. Петровић, да је жив и здрав у Солуну, да је добио карту од ње и послао јој 90 круна. Аца је на Крфу. Јави и оцу Стјепи о мени.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Храброст краљице и принцеза.

Из Букурешта јављају: Пуковник Итатаринов, војни аташе руски премао је јуче румунској краљици Марији и принцезама Марији и Јелисавети знаке крста Св. Ђорђа за њихову преданост и одважност за време бомбардовања Букурешта од немачких авиона указујући неге раненицима у краљевској палати, претвореној у болницу.

Одвођење се наставља.

Јављају из Амстердама, да су Немци 1.200 Белгијанаца из Намира и Шарлеа одвели у Немачку. Одвођење се наставља и даље.

Далмација без уља и кафе.

Задарски „Народни Лист“ доноси: Јуче су се делиле карте за хлеб за идућих 14 дана и за шећер за идући месец. Карте за каву нису подељене, јер кафе у Задру нема... Већ су скоро три месеца, како намирнички одбор није набавио грађанству на ону мизерну количину уља, која се до сада обично сваког месеца јеханут делила. Осим маленог броја богатјих срећних, који имају воза с околицом и који могу да плате до 15 круна литар уља, остало је грађанство без уља, а то значи: без јединог зачина, јер масти такође нема, а код нас се риба и зеље и онако не зачине машићу“.

Боже, Боже, где су она времена до пре три године, кад је Далмација на својих близу 700.000

становника производила до милијон и по хектолитара маслинова уља и кад је литар чиста уља стајао само 70 до 80 пара?!

Принц од Уелса капетан.

Јављају из Лондона, да је принц од Уелса произведен за капетана у британској војсци.

Како се пакују кривце.

„Хрватска Обрана“ доноси у броју од 20. септембра ову белешку: „Берберин Ђорђе Костић у Осиеку, доњи град, говорио је једног дана у месецу децембру 1915. г. у трговини Терезије Крмпотић како је он Србин, челик—гвожђе, а уз то је величао краља Петра и претпошта ће све бити кад краљ Петар дође. На расправи, која је била 18. ов. м. преко овдашњим судбеним столом, порицао је Костић да је овако што говорио, али пошто му сведоци у лице исказаше негову изјаву и пошто сам оптужени није могао ништа проговорити, осудио га је суд на казну тешке тамнице од три месеца“.

То је оним народним: „Кадија га тужи, кадија га суди!“ и „Два без душе, а трећи без главе!“

Међусобне борбе.

Јуче у јутру је грчки батаљон из Верје пошао за Солун, али га је на путу код Геде зауставио један реакционарни одред из гарнизона Екатерина, и отворио на њега палбу. Командант батаљона је хтео да избегне борбу, али је одред продужио да пуца, тако да је батаљон имао два мртва и четири рањена војника. Командант батаљона је по том распо-

спитујући их о свима околностима тог војничког живота.

У обичном смислу речи цар нема ни једног часа одмора. После ручка, поразговарајући се са сваки од позваних, цар опет иде у свој кабинет и ради до три сата. У три иде у шетњу са наследником престола и официрима из најближе свите. Ове шетње аутомобилом, пенке или на чамцу по Днестру (при чему цар готово увек весла и сам) трају два сата. У почетку шестог сата враћа се из шетње, како би у шест могао почети да прима министре и друга лица, која дођу да поднесу извештај о стању у фабрикама, које израђују муницију и оружје, или се старају о скупљању резерве и осталих потреба за одбрану земље.

У осам часова је ручак, на који се позивају сви који су по-

слон дошли у главни стан. После ручка цар ради дубоко у ноћ.

Свакога дана у подне долази возом из Петрограда и курир са рпом аката, које треба лично цар да разгледа. Осим свакодневних послова цар сазива вишевојне старешине, ради саветовања о сазрелим питањима на фронтима, где се она свестрано претресају и примају знању решења штаба. Исто тако у важнијим приликама под председништвом царевим држе се и министарске седнице. Распоред времена и посла малко се мења у празничне дане, када цар заједно са престолонаследником иде у цркву на службу и тек после, кад се служба саврши прими начелника штаба. Овај поредак се не мења ни онда, кад долази у штаб царица, једино место обичног ручка у двору

царска породица у тим приликама ручава у возу царичином.

Његово Величанство живо прима учешће у овоме рату. И да не говоримо о томе што се под њеним покровитељством налазе многобројне организације за помоћ, рањеницима царица лично ради у својој болници, која се налази у Царском Селу. У послу царице помажу, поред осталог особља и њене узвишене кћерки. Најзач под покровитељством њеним и личним надзором налазе се огромна слагалишта поклона, која се шаљу војницима на фронт.

Чак и приликом својих путовања у главни стан, царица разгледа исправност санитарских возова, пољских болница и осталих санитарских установа, на које важе овим путовањима.

Али огромна енергија главно

командујућег не трони се само на кабинетске послове... Чим је узео команду у своје руке, цар Никола се решио да лично обиђе све трупе и за осам првих месеци свога командовања потпуно је испунио ову своју одлуку.

Да не би одвраћао пажњу војника цар је већином посећивао фронтове у време затишја, али је бивало и таквих случајева где је царица посета падала у време борбе као на пример код Тарнопоља када је посетио Печарски пешадиски пук или кад је посетио западни фронт и лично посматрао борбу артиљеријску и обилазећи ровове најближе резерве био је лично налажен непријатељској ватри.

Том приликом штаб југозападног фронта једногласно је одлучио да се Његовом Величанству поднесе орден Св. Ђорђа IV степена.

пена, а престолонаследнику, који готово редовно прати главкомандујућег при обилазњу фронтова, — медаља Св. Ђорђа IV степена.

За време обилазња фронтова Император зауставља поједине ешалоне војника и разговарајући се љубазно с њима упућује их на ратне подвиге.

Обилазећи трупе цар се не зауставља само на смотри појединих брегова, него посети и бивак, распитује за све сатнице, разгледа земунце, проба јело у походним кујнама, дуго разговара са официрима и војницима, захваљујући им и храбри на нове успехе.

— свршило се —

У будуће ће се сви огласи примати у уредништву.

Богдан Недељковић полицисар, извештава своју жену Надежду у Прокупљу, да је жив и здрав у Солуну. Моли за извештај о њој и детету преко Београ. Новина, јер до данас нема никаквог извешћа. 1-2

— Миливој Пејић рез. наредник извештава мајку Николију Пејићку у Липолисту — Мачва да је жив и здрав. Моли за извештај на бр. поште 24.

— Јосифу М. Јовановићу — Женева. Молим те, јави преко Београд. Новина мојој жени Ружици, на адресу: Сенак — Љубаца, да сам прочитао њен оглас. Сви смо овамо здрави, такође Љубо Красојевић, Риста Кузмановић, Санда и Јова Милошевић. Да ме извести неким путем и преко Црвеног Крста у Женеву, на пошту 999, колико је и када примила од послатог јој новца, преко Драг. В. Милошевића. Сваки оглас или карту достави ми на моју адресу Поздравља тебе и Градштапна Милорад М. Јовановић.

— Чедо Вукосављевић, број поште 88, извештава своју жену Евгенију у Косов. Митровици, да је оглас прочитао и послао 200 драхми. Новац ће елати и у будуће. Када добије новац да јави. Шта је са децом. Ја и Жика добро.

РЕКС
Фабрика цигарета — Јанукаки Протопапа

Рекс се зове нова марка цигарета горње фабрике. Зове се тако, јер је то краљича свих других марака својим одличним квалитетом и особитим укусом и финим ирисом.

Препоручујемо цигарете Рекс, Реа, Фос, Ауги и Кирки, које се могу добити у свима продавницама дувана. 24—36

Апотека и дрогерија
ЦЕНТРАЛ
ИСАК ХУЛИ

Ул. Венизелос број 84.
Велики депо апотекарских артикала.

Све врсте фотографских артикала.

Одлично развијање плоча за 24 часа.

Мрачна комора на располагању аматера.

Најбоље и најкусније су



Улица Франк 31 3-30-2 Солун.

Велико Стовариште
Г. Ј. Карвонидеса
улица Симерос 5.
КОЊАКА, ВИНА и других артикала.

Најсолиднија услуга. Цене су врло умерене. 4-6

АТИНСКА БАНКА

има част извести публику, официре и војнике, као и српске избеглице да је отворила једну филијалу

у једној улици која чини угао са „Грчком Народном Банком“, а према улици Венизелос.

По споразуму са Министарством Финансија Краљ. Србије, ова филијала узела је на себе поштом новца њиховим породицама у Француској, Алжиру, Тунису, Русији, Корзици и свима француским колонијама, у Швајцарској, свима Савезничким и неутралним земљама, као и у главним варошима Србије.

Филијала је узела на себе и свакобанкарске операције:

Куповину и продају стране валуте, емисију кредитних писма; налоге за исплате у свима варошима Грчке, Европе и прекоморских земаља; берзанске налоге и исплате купона итд.

Сам тога, по налогу „Српског Црвеног Крста“ примила је на себе депозитне новчаних предмета који су му намењени.

Д-Р АЛЕКСАНДРИДЕС
специјалиста за унутарње болести. — Управник болнице за заразне болести

Источно убрзганање Нео-савршава где и невог француског препарата „Galy“ противу свифлеса.

Према сваког дана од 11—12 пре и од 5—6 по подне у француској апотеци ул. Франк бр. 35 — у згради француске болнице — а од 2—4 по подне у своје стани улица престоле, наследника Борја бр. 35 — уредно ул. са булеваром краља Константина 7—12

Д-Р АЛБЕРТ ГАТЕЊО
ЗУБНИ ХИРУРГ

Докторирао од Медицинског Факултета и Школе за зубно лекариство у Паризу.

Савршено лечи уста и врши све модерне зубне радње за 2—4 дана.

18-то годишње искуство
84 ул. Венизелос, 147 ул. Бгнатја. 21—

ФАБРИКА ЦИГАРЕТА
„НЕСТОС“

НАЈВЕЋА НА ОРИЕНТУ — 500 РАДНИКА
Специјалитети:

Нестос	Кики	Ден.	1.—
"	Глубек	"	0-80
"	Јапи	"	0-65
"	Афрос	"	0-50

Посетите и купите у Солуну све намирнице у најстаријој и најпрестижнијој радњи

Колонијално-деликатесне робе
В. МУСИО

ОСНОВАНА 1860. ГОД.
Улица Булгарактон бр. 6 у близини Централне Поште.

ОГРОМНО СТОВАРИШТЕ:
Свих врста конзерви, Сардина, риба итд. Кондесованог млека.

Велики избор свих врста француских вина, ликера, коњака, шампања итд.

Из првих фабрика: бомбона, посласница, чоколада, бисквита, разна теста итд.

Најфинији сејтки, кутер. Свеће „Аполо“ и „Фурџе“.

Сапуни и парфимерије прво квалитета.

Разне минералне воде. Боја за обућу итд.

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ И УТВРЂЕНЕ
Сва је роба јевтинија не ма у којој другој радњи.

Продаје на велико и на ситно. 46—60

ПРЕНОРУЧУЈУ ВАМ СЕ
најбоље цигарете
„ВЕНИЗЕЛОС“

од 0-50, 0-75 лепта и 1 драхмо

Продају се свуда

Главна продаја у филијалу „Атлас“ киоск „Бела Кула“
ФАБРИКА УЛИЦА ФРАНК БР. 28—30

76—



Један од најудобнијих и најзанимљивијих варијета-а у Солуну јесте

„ГЕТЕ“

који се назива на коју, у близини „Беле Куле“

Програм је врло одабран са много занимљивих та-чака. Сала је пространа и одлично осветљена.

Пика су од најбољих француских и енглеских ма-рава. Оркестар одличан.

После варијета кабаре

зато сви у „ГЕТЕ“



СИНОВИ Г. А. БРЕРА И К^О ЛТД.

СОЛУН

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ:
Погамантерије, чарапа, бижутерије, мириса, чипана, платна, мушета. Париских артикала, женске конфекције, гвожђарије и т. д.

— ЦЕНА УТВРЂЕНА —
Продаја на велико и на ситно по истој цени.

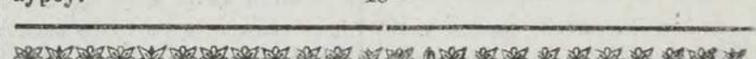


ВЕЛИКОЈ МЕЊАЧКО-БАНКАРСКОЈ РАДЊИ
ВАРУХА САЛТИВЕДА и С. СКАПЕ

Преко пута Тиринга — СОЛУН — ул. Венизелос 3.

Поверљајте ваше мањачне и банкарске послове, јер се одликује својом солидном и кулантином радњом.

Врши све банкарске послове увек тачно и по дневном курсу. 40—



Српско Трговачко Друштво А. Д.
из Београда.

— СОЛУН —

Мисар Чарши бр. 3. (Спроду Централне Поште у згради Хотел „Слободе“—„Liberté“)

Обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Врши обичне и телеграфске новчаве исплате за Србију, Црну Гору и све Савезничке државе.

Са положаја може новац да нам се упућује поштомени унутрњима у свима монетама.

Уз сваку поштомени треба нам јавити тачну адресу коме има новац да се упути.

Прима новац на штедњу и чување.

Обавештења бесплатно. 3—30 УПРАВА.



ГОСПОДО! Препоручујемо Вам да и даље пушите саме цигарете из прве и највеће фабрике цигарета

САЛОНИКА

КАИРО — АЛЕКСАНДРИЈА — СОЛУН

Најбоље и најкусније цигарете и дувак свих врста. Награђена првом највећом наградом на изложби у Филаделфији.

НА ПРОДАЈУ У СВИМА ДУВАНЦИНИЦАМА
Нарочито „Миродатс“ и ДУВАН ЗА ЛУЛЕ. 98—99



Нова Квижара
МЕШУЛАМ и МАТАРАСО

43 улица Велики Александар 43 — Солун.

Велико стовариште свију канцеларијских потреба. Предаја ангро и детаљ.

Препоручује се свима надлештвима и канцеларијама.

Цене најумереније. 3—15—2

